

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Qua ratione auctoritas humana Ecclesiæ ad actus Fidei concurrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

bus credendi, ultima Fidei resolutio fit in auctoritatem Dei ut loquentis per Ecclesiam, cum non alio modo hic credat quis Scripturam, rebusque in ea contentis, nisi quia Deus per Ecclesiam dicit hanc esse veram Scripturam.

VI. Obijcies primò: motiva credibilitatis actum Fidei antecedunt, & tamen ad eum non concurrunt ut objectum formale; ergo quantumcumque auctoritas Ecclesie assensum Fidei præcedat, non sequitur illam esse objectum formale. Respondetur motiva credibilitatis remotè tantum ad assensum Fidei concurrere, quatenus scilicet sua probabilitate movent voluntatem ut prudenter imperet intellectui ad assentiendum mysterio sic proposito, & actum Fidei circa illud eliciat. Secus res se habet in auctoritate Ecclesie; hæc enim connexionem infallibilem & metaphysicè certam habet cum re, quæ credenda proponitur, intellectumque immediatè movet, idque eam firmitate, ut articulo illi absque omni dubitatione assentiat, & in eo firmus ac fixus sine hæsitatione persistat. Hoc verò habet, non ex connexionem ullâ intrinsicâ cum rebus creditis, sed merè per assentientiam Spiritus Sancti per quam summam obtinet certitudinem, & evadit in auctoritatem divinam.

Motiva credibilitatis movent, auctoritas Ecclesie immediatè movet intellectum.

VII. Obijcies secundò: nonnulla in Scripturâ continentur, quæ non sunt per Ecclesiam revelata, sed solum dicit Ecclesia, illa contineri in Scripturâ; ad horum ergo assensum non concurrat auctoritas Ecclesie, cum per eam de his non loquatur Deus, & consequenter illa non est ejus hæc in parte instrumentum. Respondetur primò: propterea in conclusione, num. 3. me dixisse auctoritatem Ecclesie ut plurimum esse objectum formale Fidei: & per se loquendo ita semper contingit, quamvis per accidens interdum contrarium possit accidere. Secundò dico juxta supra dicta, Ecclesiam librum canonicum approbando approbare ea omnia, quæ in illo continentur, unde Ecclesia dicendo hoc vel illud à tali libro canonico affirmari, dicit affirmari à seipsâ: quare si resolvatur propositio, recidet in auctoritatem Ecclesie, & sensus est, credo Christum à Joanne Baptistam esse, aquam in vinum convertisse, &c. quia Deus per Ecclesiam dicit se hoc dixisse.

Per accidens potest aliquid credi sine auctoritate Ecclesie.

VIII. Eodem modo contingit quando unus scriptor canonicus affirmat aliquid dictum esse ab alio, ut Act. 2. dicitur, carnem Christi mansisse in sepulchro incorruptam, quia Deus Psalmo 15. id ante asseruit: in hoc casu non negabunt adversarii sensum hujus propositionis esse, Credo carnem Christi fuisse incorruptam, quia Deus affirmat se id antea dixisse. Sicut ergo hic utriusque scriptoris canonici auctoritas concurrat ad credendum carnem Christi fuisse incorruptam, ita ibi simul cum auctoritate Scripturæ concurrat auctoritas Ecclesie, & faciunt unam revelationem totalem, quemadmodum contingit in revelatione externâ, internâ, & veracitate Dei, ex quibus unum integratur objectum formale respectu actus Fidei, ut in superioribus ostensum est.

IX. Obijcies tertio: actus Fidei circa unum objectum potest disponere ad alium actum Fidei circa aliud, ut Fides de omnipotentia ad actum, quo credimus tale miraculum esse à Deo factum, & tamen prior actus Fidei non est ratio formalis respectu secundi, sed tantum quædam dispositio, ergo idem dicendum de auctoritate Ecclesie,

Unus actus Fidei non est ratio formalis respectu alterius, sicut est auctoritas Ecclesie.

Respondetur actum illum fidei disponere quidem ad actum quo quis credit miraculum, concurrere verò ad illum actum facilitando tantum, seu viam ad eum sternendo, at verò infallibilis auctoritas Ecclesie ad actum Fidei concurrat tanquam aliquid, cui actus in sua firmitate innititur veluti fundamento ad eam necessario, à quâ nimirum infallibilitatem haurit & summam certitudinem, quod arguit auctoritatem illam esse objectum formale actum Fidei, ut fusè declaratum est supra.

Obijcies quartò: Ecclesie auctoritatem credimus ob Scripturam docentem eam esse infallibilem, ergo non possumus propter Ecclesiam credere Scripturam, sic namque feret circulus vitiosus. Respondetur, per Scripturam quidem probare nos auctoritatem Ecclesie contra hæreticos, & eos, qui admittunt Scripturas; primò autem Ecclesiam acceptamus & probamus ob motiva credibilitatis, ut postea dicitur.

X. Per quid primò probetur auctoritas Ecclesie.

SECTIO QUINTA.

Qua ratione auctoritas humana Ecclesie ad actus Fidei concurrat.

DIXIMUS auctoritatem divinam Ecclesie esse objectum formale Fidei, & non meram conditionem: nunc de humana ejus auctoritate inquirendum, prout nimirum Ecclesia est cœtus hominum summâ sanctitate, sapientiâ, eruditione, & aliis tum naturæ tum gratiæ dotibus ornata, seclusâ tamen Spiritus Sancti assentiâ; hæc enim divinam ejus auctoritatem constituit. Querimus itaque Utrum humana etiam hæc Ecclesie auctoritas constituat objectum formale Fidei, sicut divinam diximus constituere.

I. Status prædictus quæstionis.

Prima sententia, quam nonnulli tenent ex recentioribus, affirmat auctoritatem illam Ecclesie, prout nimirum est cœtus hominum prudentium, &c. esse objectum formale Fidei, & hanc eorum propositionem non extrinsecè tantum, & per modum conditionis ad actus Fidei concurrere, sed intrinsecè ab iis attingi tanquam rationem formalem, in quam ferantur immediatè, & ultimò in eam resolvantur.

II. Docent alii qui auctoritatem humanam Ecclesie esse objectum formale Fidei.

Hæc tamen sententia ab aliis omnibus rejicitur; juxta hanc namque procedendi modum Fides non esset certa & infallibilis, cum enim hoc habeat ab objecto formali intrinsecò, majorem ab eo firmitatem haurire nequit quàm illud in se continet, hoc autem objectum formale, hæc inquam Ecclesie auctoritas non continet in se infallibilitatem, humana enim cum sit, aliam conferre non potest firmitatem quàm humanam, hoc est infirmam, seu errori & fallibilitati obnoxiam, quæ longè abest à certitudine illâ summâ, & omnimodâ infallibilitate, quam Fidei Patres & Theologi ascribunt.

III. Secundam hanc sententiam Fides non esse certam & infallibilem.

Secunda itaque sententia docet humanam auctoritatem Ecclesie conferre infallibilitatem actui Fidei, non præcisè ex se, sed quia spectat ad veracitatem Dei ne permittat falsum aliquid suo nomine proponi ut credibile, sicut patrare nequit Deus miraculum in confirmationem falsi, sic enim ipse illius falsitatis auctor censeretur. Imo idem dicunt hujus sententiæ auctores de propositione parochi, eam scilicet, dum is in rebus

IV. Secundam sententiam est propositionem humanam conferre infallibilitatem.

TOM. II.

rebus Fidei quemquam instruit, esse infallibilem.

V. Nil obstat quo minus possit Deus permittere ut aliquis falsum apparenter proponat.

Hæc nihilominus sententia mihi nullo modo videtur approbanda: quamvis namque Deus patrare non possit miraculum in confirmationem falsi, sic enim positivè ad illud, hominèsque in errorem inducendos concurreret, nil tamen vetat quo minus falsum ab alio proponi permittat, hoc siquidem non Deo, sed hominis illius malitiæ, vel inscitiz tribueretur: sicut quamvis Deus peculiariter ad peccatum, speciali scilicet influxu, vel physico, determinando nimirum voluntatem; vel morali, suadendo videlicet aut alliciendo concurrere nequeat; permittere nihilominus peccata potest, nec in eo quidquam est, quod infinitam ejus bonitatem dedecet.

VI. Contingere potest, ut quis nomine Dei credendum proponat aliquid non revelatum.

Impugnatur ergo hæc sententia primò: contingit frequenter, vel saltem potest contingere, ut parochus rem non revelatam, aut etiam falsam nomine Dei proponat pro revelatâ & verâ, ergo permittere potest Deus ut puero aut rustico, dum instruitur, falsum Dei nomine credibiliter proponatur, & tamen in hoc nihil est contra veracitatem Dei.

VII. Uterius ostenditur propositio parochi non esse infallibilem.

Præterea, si propositio parochi sit infallibilis in rebus ad Fidem spectantibus, ita ut errare hac in re non possit, quot parochos tot habebimus summos Pontifices, cum secundum hanc sententiam non minus infallibilis sit parochus in rebus Fidei proponendis, quam Pontifex. Imò idem dicendum videtur de concionatoribus; hi enim nomine Dei populum instruant, & mysteria Fidei proponunt, atque ad hoc ab Episcopis & parochis assumuntur, ut scilicet eorum loco hoc præstent. Addo, extendi hoc etiam debere ad parentes, cum ad illos similiter pertineat munus liberos in rebus ad Fidem ac pietatem spectantibus instruendi: quis autem his omnibus infallibilem Spiritus Sancti assentientiam semper adesse asseruerit? gratis sanè, nulloque fundamento id dixerit quisquis dixerit, ut jam ostendam.

VIII. Nullo fundamento dicitur parochum aut concionatorem non posse in rebus Fidei errare.

Uterius itaque inquiri, quibus nixi rationibus rem tam miram asserant hi auctores, teneri nimirum Deum ita concionatores omnes, parochos & parentes regere, ut nec per inadvertentiam, nec inscitiam, nec lapsum linguæ falsi aliquid in hoc genere proferant; quid inquam est, quod Deum ad hoc necessitet. Dices, ejus veracitas. Contra, nihil veracitati ejus derogat, quod parochum aut parentem errare permittat, sicut, ut supra dixi, nihil derogat bonitati quod homines permittat peccare. Imo constat experientia concionatores interdum in rebus hujusmodi errasse, & vel ex ignorantia, vel aliâ ex causâ falsum docuisse. Confirmatur: jam enim si quis literarum rudis planè & ignarus in parochum aut concionatorem electus in pulpitu proliat, millies ab omni falsitate remotior erit, quam si viginti annis mysteria Fidei in scholis auditoribus explicuisset, imò quot verba tot oracula proferet, & in difficillimas quasque Fidei quaestiones & controversias se ingeret, errorum & lapsuum securus. Hæc sanè mihi maximè videntur mira.

IX. Alius modus defendendi parochum in rebus Fidei proponendis.

Ab hac sententiâ, parochum scilicet in proponendo res Fidei esse infallibilem, nec quidquam nisi verum proponere posse, parum differre videtur modus procedendi Cardinalis de Lugo. Ait itaque Disp. 1. Sect. 6. & 7. modum formale Fidei in quodam complexo con-

sistere; ex revelatione scilicet precedente Dei, & propositione parochi, ita ut hæc duo unum integrent objectum seu motivum actuum Fidei.

Ratio ipsius est; hæc enim, inquit, propositio parochi, dum puerum aut alium instruit, est respectu illius qui instruitur loquela Dei, audiens siquidem parochum hoc vel illud mysterium Fidei nomine Dei proponentem, statim agnoscit inter hanc parochi & Dei loquelam connexionem maximam intercedere, imò esse moraliter eandem vocem seu loquelam ex Dei revelatione & propositione parochi compositam. Duobus ergo modis habere se ait propositionem illam parochi aut parentis, quatenus enim, inquit, causa est prudentis iudicii de credibilitate rei propositæ, quodque movet voluntatem ad imperandum circa illam actum Fidei, est conditio: quatenus verò simul cum revelatione constituit moraliter loquelam Dei, est objectum formale Fidei. Hæc ille.

Verum, præter ea, quæ contra præcedentem sententiam sunt allata, quæ omnia contra hunc procedendi modum vim habent, peculiariter contra hunc auctorem urget, quod non appareat unde hic rusticus tam elaram in mente suâ formaverit ideam loquelæ divinæ, ut statim sine discursu, ut vult illo, auditâ voce parochi iudicet eam esse locutionem Dei. Sed esto habeat ideam illam loquelæ divinæ, qua ratione audiens parochum loquentem, iudicabit è vestigio eam esse loquelam Dei, quæ enim tam clara & manifesta inter loquelam Dei & loquelam parochi aut parentis similitudo; loquela siquidem Dei est infallibilis, utpote ab eo proveniens, in quem nec mendacium, nec error cadere possit, seu qui nec fallere potest, nec falli. Jam verò unde vel puer parentem, vel rusticus parochum præ aliis ita omniscium censebit, ut errare nequeat, aut tam sanctum, ut nolit aut non possit mentiri, præfertim cum eos cæterorum hominum in omnibus simillimos esse videat, imò moribus frequenter non ita integris, vitæque etiam subinde maximè profligatæ, errorique ac deceptioni obnoxios, quique in variis rebus & fallantur identidem & fallant.

In hoc ergo maxima est inter vocem Petri, quem sæpius loquentem audiavi, aut faciem ejusdem, quam aliquoties antea videram, & inter vocem Dei & parochi differentia; in illis enim casibus, cum perfectas quis sibi vocis aut vultus Petri species ac notitiam comparaverit, nil mirum si auditâ denuo ejus voce, aut visâ perfectâ illius imagine dicat, hæc est vox & facies Petri, eum sonus voci, imago faciei, quas antea audiverat ac viderat, sint simillima. At verò vox parochi à voce Dei immanè quantum discrepat, quanta inquam inter loquelam Dei summè veracis, qui nec falli ipse nec alios fallere potest, & loquelam parochi, hominis infirmi & ignorantis, decipiendique, omnis quippe homo mendax, capax, est differentia, ut numero præcedente latius declaratum est: sanè si illa vox, quam alter audit, non esset similior voci Petri, quam hæc voci Dei, non posset audiens, quantumcumque perfectam antè habuisset vocis Petri cognitionem, dicere, hæc est vox Petri: sicut nec conspectâ imagine dicere posset: hic est Petrus, in quâ pauca aut propè nulla Petri cerneret lineamenta.

esse infallibilem. X. Asseris instructionem parochi respectu ejus qui instruitur esse loquelam Dei.

XI. Non apparet unde rusticus tam elaram in se formet ideam locutionis divinæ.

Unde puer parentem aut rusticus parochum iudicabit nec fallere posse, nec falli.

XII. Nil mirum, si quis sapius Petrum viderit, quod imaginem ejus videndo dicat, hæc est facies Petri.

Vox parochi plurimum differt à voce Dei.

Res hæc ulterius exemplis declaratur.

